

І. П. Васильчук,

д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Державний університет економіки і технологій, м. Кривий Ріг, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7872-2738

А. О. Соколов,

студент магістратури, Державний університет економіки і технологій,
м. Кривий Ріг, Україна

ORCID ID: 0000-0002-1288-3045

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.1.46

ІНВЕСТИЦІЇ БІЗНЕСУ У СТАЛИЙ РОЗВИТОК: КРАЩІ ПРАКТИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ КОМПАНІЙ

I. Vasylychuk,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, State University of Economics and Technology, Kryvyi Rih, Ukraine

A. Sokolov,

Master's student, State University of Economics and Technology, Kryvyi Rih, Ukraine

BUSINESS INVESTMENTS IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT: BEST PRACTICES OF DOMESTIC COMPANIES

У статті досліджено "кращі практики" інвестицій бізнесу у проекти сталого розвитку. Завдання дослідження: оцінити стан та тенденції інвестування у проекти за напрямками сталого розвитку на прикладі компанії "Метінвест" та підтвердити/спростувати гіпотези щодо залежності обсягів таких інвестицій від величини доходів і фінансових результатів компанії. Аналіз обсягів інвестування Метінвесту у проекти сталого розвитку за 2008–2019 роки встановив, що динаміка інвестицій демонструє мінливу тенденцію, яка укладається у певні цикли розвитку компанії.

Для тестування гіпотез щодо впливу на обсяги інвестицій у проекти сталого розвитку таких чинників, як величина чистих доходів та чистих фінансових результатів компанії використано методи кореляційного аналізу та описивної статистики. За результатами тестування встановлено, що між обсягами інвестицій у проекти захисту довкілля і безпеки праці та величиною чистої виручки (гіпотеза 1) є позитивний і значний зв'язок. Для соціальних інвестицій такого зв'язку не встановлено. Гіпотезу щодо зв'язку між обсягами інвестицій у сталий розвиток та величиною чистого прибутку не було підтверджено.

Sustainable development and corporate social responsibility have become the most important tools for managing the activities of modern companies. The purpose of the article is to research the "best practices" of business investments in sustainable development. Research objectives: 1) to assess the state and trends of the investments in projects in the areas of sustainable development on the example of Metinvest; 2) confirm / refute the hypotheses about the dependence of the volume of sustainable development investments on the amount of income (hypothesis 1) and the financial results (hypothesis 2) of the company.

It was found that the company has identified priority goals for itself in the main areas of sustainable development and has integrated environmental, social and corporate governance issues (ESG-issues) into its business decisions. It has been confirmed that Metinvest's activities put significant pressure

on the environment and company is one of the largest pollutants in Ukraine. Therefore, significant amounts of funds are allocated by the company to implement projects to protect the environment. Metinvest has programs on labor protection and industrial safety, which also receive significant funds. The company implements social investment projects in support programs for local communities. It has been established that the share of environmental investments in total sustainable development investments throughout the years fluctuates within 70–79%, and the share of social investments ranges from 1% to 4% throughout the years.

Analysis of Metinvest's investment volumes in sustainable development projects in 2008–2019 revealed that the dynamics of investments demonstrates a changing trend, which consists in certain cycles of the company's development.

Methods of correlation analysis and descriptive statistics were used to test hypotheses about the influence of such factors as the amount of net revenue and net financial results on the volume of company's sustainable development investments. Based on the test results, it was found that there is a positive and significant relationship between the volume of investments in environmental protection and labor safety projects and the amount of net revenue (hypothesis 1). No such relationship has been established for social investment. The hypothesis about the dependence of investment in sustainable development on the amount of net profit has not been confirmed.

Ключові слова: сталий розвиток, корпорація, інвестиції бізнесу, кореляційний аналіз.

Key words: sustainable development, corporation, business investment, correlation analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Бізнесу доводиться відігравати життєво важливу роль у переході до сталого розвитку. Сталий розвиток та корпоративна соціальна відповідальність стали найважливішими інструментами управління діяльністю сучасних компаній. З прийняттям у вересні 2015 року на Саміті ООН 17-ти Цілей сталого розвитку до 2030 року (ЦСР-2030), все більша кількість компаній ґрунтують свої стратегії на принципах сталого розвитку та інтегрують цілі сталого розвитку у свої бізнес-процеси. Компанії розглядають ЦСР як невід'ємну частину їх стратегії конкурентоспроможності, та усвідомили, що відповідальний бізнес може привести до більш стійкого зростання, нових ринкових можливостей і максимізації вартості як для акціонерів, так і для інших стейкхолдерів [1, с. 203–204]. Тому сталий розвиток стає критично важливим як для бізнесу, так і для майбутнього планети та людства загалом.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика сталого розвитку на рівні корпорацій віднедавна увійшла у науковий дискурс, а до цього розглядалася у контексті корпоративної соціальної відповідальності. Питання інтеграції засад сталого розвитку у діяльність компаній різних організаційно-правових форм в останні роки розглядаються у працях вітчизняних науковців, зокрема Х. Гальчак [2], Л. Зайцевої [3], Л. Квятковської [4], Ш. Омарова, В. Хаустової [5], С. Пакуліна, А. Пакуліної [6] та багатьох інших вчених.

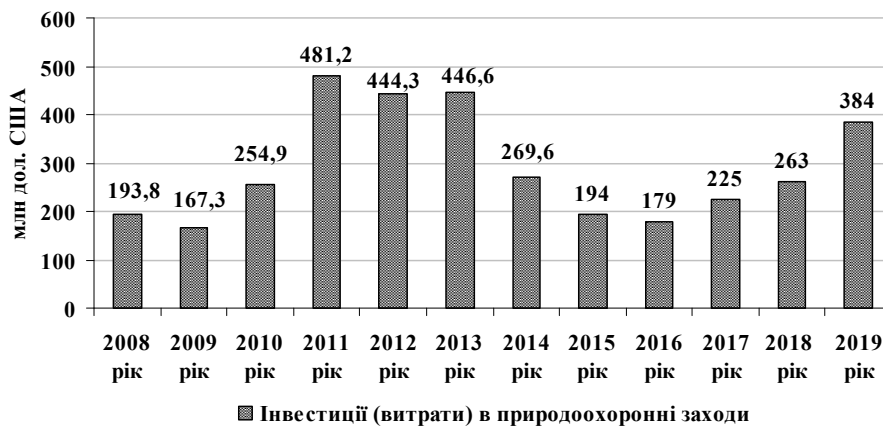
Складність та неоднозначність розуміння поняття сталого розвитку зумовлюють різні підходи до його трактування, проте переважна більшість науковців ґрунтують свої визначення на триєдиній концепції сталого розвитку, яка передбачає єдність 3-х "Р" (people, planet, profit — люди, планета, прибуток). Екстраполяція мак-

роекономічної концепції на рівень організації привела до розуміння сталого розвитку корпорації як збалансованого розвитку, що узгоджує три основні компоненти — економічну, екологічну та соціальну. Крім того, більшість визначень спирається на необхідність забезпечення умов для розвитку майбутніх поколінь без шкоди планеті і людству.

В. Хаустова, Ш. Омаров досліджують сутність сталого розвитку корпорацій і зазначають, що ця концепція ґрунтується на концепції "потрійного критерію" (triple bottom line — TBL) Дж. Елкінгтона, який запропонував розглядати в єдності три виміри — економічний, екологічний та соціальний (EES) [5, с. 268]. Згідно з іншим підходом трактування дефініції "сталий розвиток корпорації" має поєднувати у собі три складові: по-перше, це єдність економічної, екологічної та соціальної перспектив (цілей) діяльності корпорації, по-друге, забезпечення її довгострокового розвитку та створення вартості для стейкхолдерів; по-третє, забезпечення корпоративної стійкості за рахунок управління ризиками [7, с. 257]. На сьогодні концепція отримала розширене тлумачення, перетворившись у концепцію чотиривимірного критерію, в якій четвертий вимір — управлінський (ESG) [5, с. 268].

К. Зайцева вважає, що перехід до парадигми корпоративної стійкості пов'язаний не стільки з бажанням великих компаній сприяти потребам суспільства, скільки з елементарної необхідністю власного виживання [3, с. 59], а Л. Квятковська наголошує, що сталий розвиток характеризує гарантію цілеспрямованості руху компанії у сьогоденні і прогнозованому майбутньому [4, с. 86]. С. Пакулін та А. Пакуліна акцентують увагу на тому, що компанія зможе досягти цілей сталого розвитку шляхом впровадження соціально-відповідального типу поведінки у зовнішньому середовищі [6].

Віддаючи належне науковому доробку вчених слід зазначити, що подальшого розвитку потребують прикладні аспекти використання інструментів та методів

Рис. 1. Динаміка інвестицій у природоохоронні заходи компанії "Метінвест" за 2008—2019 роки

Джерело: складено авторами на основі звітності компанії [10; 11; 14].

імплементатії принципів сталого розвитку у корпоративну стратегію та бізнес-процеси. Тому вивчення "кращих практик" ведення сталого бізнесу передовими вітчизняними компаніями та адаптація їх досвіду до особливостей діяльності конкретної компанії є запорукою успіху досягнення ЦСР-2030.

МЕТА І ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Метою статті є дослідження "кращих практик" інвестицій бізнесу у сталий розвиток. Завдання дослідження: 1) оцінити стан та тенденції інвестування у проекти за напрямками сталого розвитку на прикладі компанії "Метінвест"; 2) підтвердити/спростувати гіпотези щодо залежності обсягів інвестицій у сталий розвиток від обсягів доходів (гіпотеза 1) і фінансових результатів компанії (гіпотеза 2).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Вітчизняні компанії не можуть залишатися осторонь процесів, що відбуваються у глобальному світі, і долучаються до реалізації Цілей сталого розвитку ООН. Особливо, якщо компанія в Україні є частиною міжнародної, або ж представляє собою "великий" бізнес, який реалізує свою продукцію на експорт та зацікавлений у отриманні фінансування на закордонних ринках. Значна кількість великих українських компаній вже має розроблені політики з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), а віднедавна інкорпорує Цілі сталого розвитку та його принципи у свою бізнес-стратегію [8; 9]. Не виключенням є і компанія "Метінвест" (Група "Метінвест"), досвід діяльності якої у напрямках сталого розвитку може розглядатися як "кращі практики" ведення сталого бізнесу. Починаючи з 2017 року, компанія "Метінвест" складає відповідний нефінансовий звіт — звіт зі сталого розвитку.

За інформацією компанії "Метінвест" гармонізував свій підхід до забезпечення сталого розвитку відповідно до ЦСР-2030, що стали загальновізною основою для вирішення проблем у цій сфері. "Метінвест" визнає 17 Цілей сталого розвитку та сприяє їхньому досягненню на місцевому, національному та міжнародному рівнях [10; 11]. Компанія визначила для себе пріоритетні цілі за основними напрямками сталого розвитку та інтегрувала екологічні, соціальні та питання ефективності

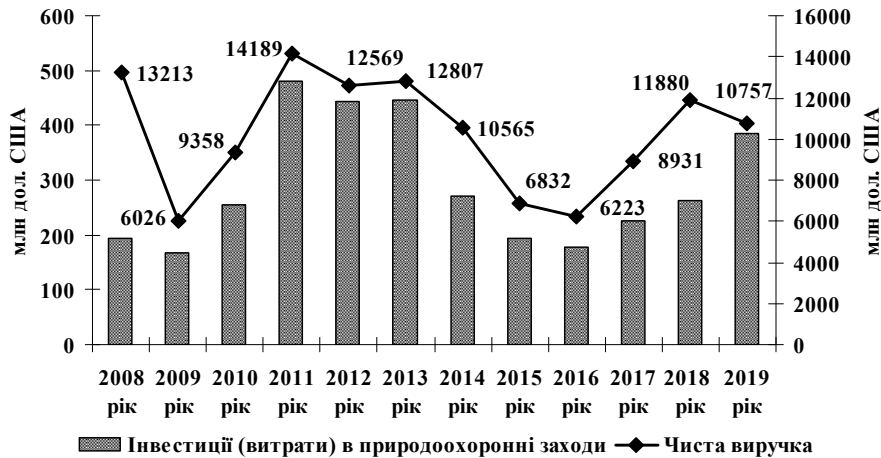
корпоративного управління (ESG-питання) у прийнятті своїх бізнес-рішень та відстежує світові тренди їх аналізу. Такий підхід до питань ESG розглядається як дуже важливий компонент довгострокової конкурентоспроможності компанії порівняно з провідними світовими металургійними і гірничодобувними компаніями [11, с. 21; 12, с. 14]. "Метінвест" фінансує проекти зі сталого розвитку згідно з визначеними цілями, зокрема проекти, спрямовані на забезпечення безпечних умов праці та добробуту працівників компанії, розвиток та навчання персоналу, зменшення впливу на довкілля, раціональне використання природних та енергетичних ресурсів, а також на розвиток місцевих громад.

Аналіз показав, що діяльність компанії "Метінвест" спричиняє значний тиск на довкілля і вона є одним із найбільших забруднювачів в Україні: у 2019 році загальна сума викидів у повітря різних забруднюючих речовин склала 354,0 тис. тонн або більше 14% від загального обсягу викидів в Україні; обсяги споживання води склали 614 млн м куб. або майже 13% від всього обсягу спожитої води промисловими об'єктами в Україні; вироблено промислових відходів 234 млн тонн, з яких 94% — безпечні відходи гірничодобувних підприємств компанії (хвости збагачення, покришні породи), проте які займають значні земельні ділянки [11; 13].

Зважаючи на ці особливості діяльності, значні обсяги коштів спрямовуються компанією на реалізацію екологічних цілей і захист навколишнього середовища (рис. 1).

Рисунок демонструє мінливу динаміку обсягів інвестицій, проте яка узгоджується із загальноекономічними трендами, циклами розвитку вітчизняної економіки та кон'юктурою ринку залізорудної сировини (ЗРС) і металургійної продукції: 2008—2009 роки — світова фінансова криза; 2011—2013 роки — відновлення глобальної економіки та підвищення попиту і цін на ЗРС; 2014—2015 роки — втрата компанією "Метінвест" частини своїх активів у Донецькій області; 2016—2019 роки — макроекономічна стабілізація та розширення компанії за рахунок операцій з придбання профільних активів (або частки).

Згідно з визначеною метою дослідження було поставлено завдання дослідити вплив чинників на обсяги екологічних інвестицій компанії, зокрема їх залежність

Рис. 2. Співвідношення витрат на природоохоронні заходи та обсягів чистої виручки компанії "Метінвест" за 2008–2019 роки

Джерело: складено авторами на основі звітності компанії [10–12;14].

Рис. 3. Динаміка інвестицій у охорону праці та промислову безпеку компанії "Метінвест" за 2008–2019 роки

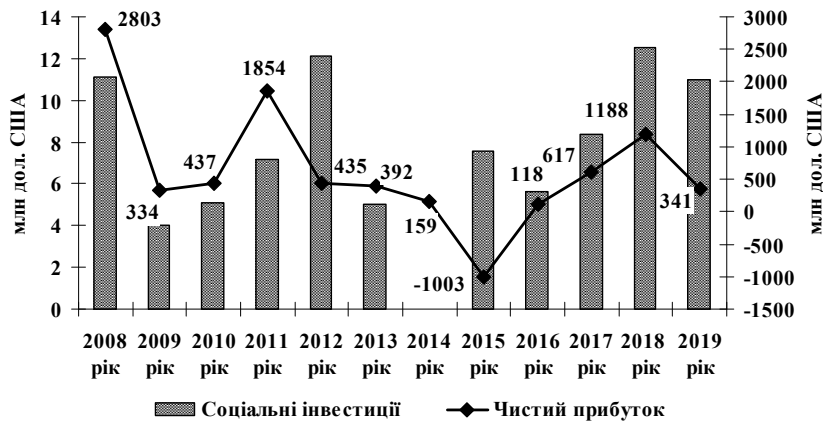
Джерело: складено авторами на основі звітності компанії [10; 11; 14].

від обсягів доходів та фінансових результатів (гіпотеза 1, 2). Для підтвердження гіпотез було використано метод кореляційного аналізу.

Аналіз тісноти зв'язку між коливанням показників обсягів чистої виручки та обсягів екологічних інвестицій

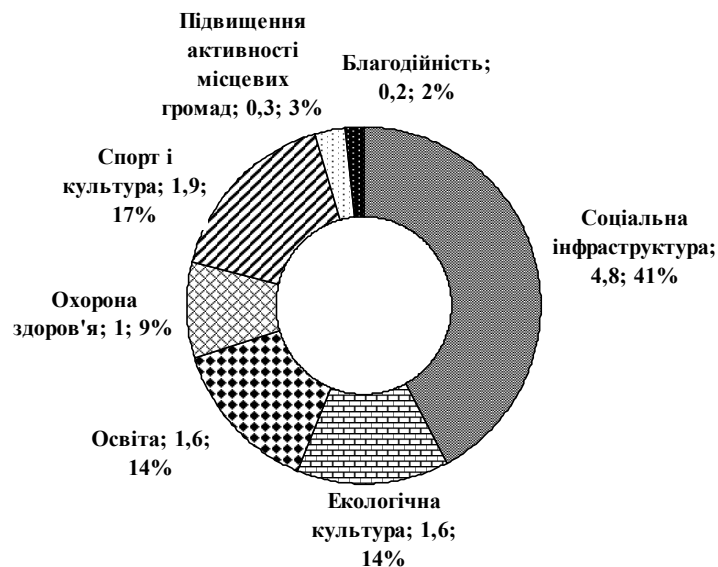
компанії (гіпотеза 1) за період 2008–2019 роки виявив, що коефіцієнт кореляції складає 0,74, що є свідченням достатньо високої обумовленості інвестицій у природоохоронні заходи ситуацією з отриманням доходів компанією (рис. 2). Кореляційний аналіз за той же період для показників екологічних інвестицій і чистого прибутку (гіпотеза 2) не виявив тісного зв'язку (коефіцієнт кореляції = 0,15). На цій підставі можна стверджувати, що рішення щодо спрямування інвестицій у природоохоронні проекти та обсяги цих інвестицій залежать від доходів компанії, зокрема від обсягів її виручки, та не залежать від обсягів прибутку.

Встановлено, що компанія переважно здійснює поточні інвестиції у захист довкілля (у 2018 році — 171 млн дол. США, у 2019 році — 229 млн дол. США) і значно менше спрямовує на капітальні інвестиції (у 2018 році — 92 млн дол. США, у 2019 році — 155 млн

Рис. 4. Співвідношення соціальних інвестицій та обсягів чистого прибутку компанії "Метінвест" за 2008–2019 роки

Джерело: складено авторами на основі звітності компанії [10; 11; 14].

Рис. 5. Структура інвестицій Метінвесту у Програму соціального партнерства у 2019 році, млн дол. США

Джерело: складено авторами на основі звітності компанії [11].

дол. США). Це не дозволяє здійснювати великомасштабні перетворення і нове будівництво, тому переважно реалізуються проекти з екологічної модернізації виробництва. Так, у 2019 році загальна вартість проектів, реалізованих на металургійних підприємствах "Азовсталь" та ММК імені Ілліча, становить 89 млн дол. США. Для зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферу проведено масштабне технічне обслуговування печей Авдіївського коксохімічного заводу, "Запоріжжкокс" та реалізовано інші проекти [11, с. 54]. Метінвест впроваджує низку ініціатив для збереження біорізноманіття та рекультивациі земель у регіонах присутності, відновлення річок.

З 2013 року компанія працює над впровадженням системи енергетичного менеджменту, яка відповідає вимогам міжнародному стандарту ISO 50001:2011. Вісім підприємств Метінвесту провели сертифікацію своїх систем енергетичного менеджменту відповідно до вимог

стандарту [11, с. 62]. У 2019 році Метінвест витратив 6,9 млн дол. США на програми з енергоефективності [11, с. 64].

Одним із важливих напрямів діяльності Метінвесту у сфері сталого розвитку є реалізація соціальних проектів, орієнтованих на внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Оскільки гірничо-видобувне та металургійне виробництво має високий рівень травматизму та потребує важкої праці, у Метінвесті діють програми з охорони праці та промислової безпеки (ОП і ПБ). Так, на кінець 2019 року діють 15 корпоративних стандартів у сфері ОП і ПБ. Вони забезпечують єдиний підхід до охорони праці, здоров'я і промислової безпеки як на підприємствах Групи "Метінвест", так і у підрядних організацій. У 2019 році Метінвест став першою в Україні компанією, яка отримала сертифікат Vision Zero від Міжнародної асоціації соціального забезпечення (ISSA) [11, с. 86]. Компанія нарощує інвестиції у ОП і ПБ (рис. 3).

Таблиця 1. Дескриптивна статистика вибіркової сукупності

Показники	Інвестиції у захист довкілля	Інвестицій у охорону праці та промислову безпеку	Соціальні інвестиції	Сукупні інвестиції у сталий розвиток
Середнє значення	292	88,4	7,7	390,5
Медіана	259	81,6	7,4	344,7
Максимальне значення	481,2	134,8	12,5	628,5
Мінімальне значення	167,3	59	628,5	229,3
Стандартне відхилення	115,3	26,1	3,3	143,9
Коефіцієнт варіації	0,39	0,30	0,43	0,37
Результати кореляційного аналізу (коефіцієнт кореляції)				
Чиста виручка від реалізації продукції	0,74	0,69	0,44	0,74
Чистий прибуток	0,15	0,19	0,39	0,17

Джерело: розраховано авторами.

Аналіз обумовленості інвестицій у охорону праці та промислову безпеку таким чинником, як обсяги чистої виручки, виявив, що обсяги інвестицій залежать від отримання компанією доходів від своєї діяльності (коефіцієнт кореляції = 0,69). А от залежність між обсягами інвестицій у безпеку та обсягами чистого прибутку компанії, як і у випадку з природоохоронними інвестиціями, не простежується (коефіцієнт кореляції = 0,19).

У межах реалізації соціальних проектів, орієнтованих на внутрішніх стейкхолдерів, "Метінвест" приділяє увагу підготовці та розвитку працівників. Протягом 2019 року пройшли навчання за внутрішніми менеджерськими програмами 8196 працівників, та було інвестовано у розвиток працівників 5,8 млн дол. США [11, с. 78].

Ще одним важливим напрямом у сфері підтримки сталого розвитку є соціальні програми "Метінвесту", спрямовані на розвиток місцевих громад. "Метінвест" декларує, що інвестиції мають бути корисними для людей, підвищувати якість життя та допомагати розвитку міст. З цієї метою розроблені корпоративні соціальні програми і програми соціального партнерства. Загалом за 12 років "Метінвест" інвестував у розвиток місцевих громад близько 102 млн дол. США, дотого ж п'ята частина цих інвестицій (20,9 млн дол. США) припадає на 2017—2018 роки [11, с. 99—100].

Оскільки соціальні інвестиції переважно здійснюються за рахунок чистого прибутку, то доцільно дослідити тісноту взаємозв'язку між показниками та виявити спростування або підтвердження гіпотези 2 (рис. 4).

За даними рисунку не простежується тісний зв'язок між поведінкою показників, що підтверджує і розрахунок коефіцієнту кореляції, який складає 0,39, а тіснота зв'язку між обсягами соціальних інвестицій та чистої виручки також є незначна — коефіцієнт кореляції складає 0,44. Таким чином, не можна виділити чіткої тенденції, хоча по окремих особливо прибуткових роках компанія збільшувала обсяги соціальних інвестицій у розвиток працівників та місцевих громад.

У структурі інвестицій "Метінвесту" згідно з програмами соціального партнерства переважають інвестиції у соціальну інфраструктуру у місцях присутності компанії — майже 64% або 13,4 млн дол. США у 2017—2018 роках та 4,8 млн дол. США або 41% у 2019 році (рис. 5).

У розвиток екологічної культури компанія вклала 1,9 млн дол. США або 9% від всіх соціальних інвестицій за 2017—2018 роки та 1,6 млн дол. США або 14% у 2019 році. У підтримку культури та спорту за 2019 рік було спрямовано майже 17% від загального обсягу інвестицій, 9% — в охорону здоров'я та 14% у освітні проекти.

Загалом слід зазначити, що частка природоохоронних інвестицій у сукупних інвестиціях у сталий розвиток протягом всіх років коливається у межах 70—79%, а частка соціальних інвестицій коливається у межах від 1% до 4% протягом всіх років. Таким чином, можемо зробити висновок, що компанія "Метінвест" протягом 12 років поспіль інвестує кошти у екологічні та соціальні проекти за напрямками. Однак обсяги цих інвестицій різняться за роками та вирізняються мінливою динамікою, хоча рівень мінливості є нижче середнього. Це підтверджують дані дескриптивної статистики (табл. 1).

Проведене тестування гіпотези 1 щодо впливу такого чинника як обсяги чистої виручки на обсяги інвес-

тицій у сталий розвиток виявило наявність позитивного і значного зв'язку (окрім обсягів соціальних інвестицій), що підтвердив рівень коефіцієнта кореляції (див. табл. 1). Причинами низького рівня зв'язку між обсягами соціальних інвестицій і чистою виручкою може бути як висока мінливість показників соціальних інвестицій за роками, так і незначні їх суми у порівнянні з іншими видами та сукупним обсягом. З економічної точки зору поясненням може бути все ж таки низька пріоритетність соціальних інвестицій для бізнесу, оскільки такі інвестиції є добровільними, не несуть за собою санкції (на відміну від штрафів за забруднення та травматизм тощо) і спричиняють лише репутаційні ризики.

Гіпотеза 2 не була підтверджена, оскільки показники тісноти зв'язку між обсягами інвестицій у сталий розвиток та величиною чистого прибутку мають незначний рівень за шкалою Чеддока.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз встановив, що компанія "Метінвест" проводить послідовну політику і реалізує розроблену стратегію інвестування у підтримку сталого розвитку та досягнення його цілей. Аналіз стратегії інвестування у проекти сталого розвитку за напрямками захисту довкілля та безпеки праці, виявив, що динаміка таких інвестицій демонструє мінливу тенденцію, яка укладається у певні цикли розвитку компанії. У "Метінвесті" розроблені корпоративні соціальні програми і програми соціального партнерства. Встановлено, що частка природоохоронних інвестицій у сукупних інвестиціях у сталий розвиток протягом всіх років коливається у межах 70—79%, а частка соціальних інвестицій коливається у межах від 1% до 4% протягом всіх років.

За результатами тестування гіпотез доведено, що між обсягами інвестицій у проекти захисту довкілля і безпеки праці та величиною чистої виручки (гіпотеза 1) є позитивний і значний зв'язок. Для соціальних інвестицій такого зв'язку не встановлено. З економічної точки зору поясненням може бути низька пріоритетність соціальних інвестицій для бізнесу, оскільки такі інвестиції є добровільними, не несуть за собою санкції (на відміну від штрафів за забруднення та травматизм тощо) і спричиняють лише репутаційні ризики. Гіпотеза щодо зв'язку між обсягами інвестицій у сталий розвиток та величиною чистого прибутку не була підтверджена. На цій підставі можна стверджувати, що спрямування інвестицій у природоохоронні проекти та обсяги цих інвестицій залежать від доходів компанії, зокрема від обсягів її виручки, та не залежать від обсягів прибутку.

Подальші дослідження у цьому напрямі мають стосуватися дослідження впливу не тільки фінансових, але й інших чинників зовнішнього і внутрішнього середовища компанії.

Література:

1. Iryna Vasylychuk, Kateryna Slyusarenko, Inta Kotane. Corporate social responsibility practices: the examples of Latvia and Ukraine. *Journal of Regional Economic and Social Development*. 2020. № 1 (12) URL: <http://dx.doi.org/10.17770/jresd2020vol1.12.5392>
2. Гальчак Х. Р. Забезпечення сталого розвитку підприємства як основа формування соціальної відпо-

відальності. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. 2016. С. 69—74 URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/34862/1/12_69-74.pdf

3. Зайцева Л.О. Інтеграція сталого розвитку у діяльність компаній. Економіка та держава. 2019. № 1. С. 55—60.

4. Квятковська Л.А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 1 (48). С. 85—89.

5. Хаустова В.Є., Омаров Ш.А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. Проблеми економіки. 2018. № 1. С. 265—271.

6. Пакулін С.Л., Пакуліна А.А. Управління сталим розвитком сучасного підприємства. Траектория науки. Электронный научный журнал. 2016. № 3 (8). URL: www.pathofscience.org

7. Васильчук І.П. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності сталого розвитку корпорацій. Проблеми економіки: наук. журн. 2014. № 4. С. 256—261.

8. Астарта. Звіт зі сталого розвитку 2019. URL: <https://astartaholding.com/page/20>

9. Кернел. Політика сталого розвитку і корпоративної соціальної відповідальності 2019. URL: <https://www.kernel.ua/ua/sustainable-development/>

10. Метінвест. Людина та сталь. Звіт зі сталого розвитку. 2017—2018. URL: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports>

11. Метінвест. Звіт зі сталого розвитку 2019. URL: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports>

12. Metinvest. 1H 2020 Results. September 2020. URL: www.metinvestholding.com

13. Довкілля України. Статистичний збірник 2019. Київ. 2020. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/Dovk_19.pdf

14. Метінвест. Больше чем сталь. Социальный отчет. 2015—2016. URL: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports>

14. Метінвест. Больше чем сталь. Социальный отчет. 2015—2016 URL: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports>

References:

1. Vasylichuk, I. Slyusarenko, K. and Kotane, I. (2020), "Corporate social responsibility practices: the examples of Latvia and Ukraine", Journal of Regional Economic and Social Development, vol. 1 (12), pp. 203—217, available at: <http://dx.doi.org/10.17770/jresd2020vol1.12.5392> (Accessed 25 Nov 2020).

2. Galchak, K. (2016), "Ensuring sustainable development of an enterprise as a prerequisite for social responsibility", Lviv Polytechnic National University Institutional Repository, pp. 69—74, available at: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/34862/1/12_69-74.pdf (Accessed 25 Nov 2020).

3. Zaitseva, L. (2019), "Integration of sustainable development in the activities of companies", Ekonomika ta derzhava, vol. 1, pp. 55-60.

4. Kviatkovs'ka, L. (2013), "Implementation of the sustainable development concept principles in the enterprise", Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen, vol. 1 (48), pp. 85—89.

5. Khaustova, V.Ye. and Omarov, S.A.-O. (2018), "The Concept of Sustainable Development as a Paradigm of Development of Society", Problemy ekonomiky, vol. 1, pp. 265—271.

6. Pakulin, S.L. and Pakulina, A.A. (2016), "Management of sustainable development of modern enterprises", Traektoryia nauky, vol. 3 (8), available at: <http://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/50> (Accessed 25 Nov 2020).

7. Vasylichuk, I.P. (2014), "Theoretical and Methodological Approaches to Determination of the Essence of Sustainable Corporate Development", Problemy ekonomiky, vol. 4, pp. 256—261.

8. The official site of The Astarta Corporation (2019), "Sustainable Development Report", available at: <https://astartaholding.com/page/20> (Accessed 29 Nov 2020).

9. The official site of The Kernel Corporation (2019), "Sustainable development policy and corporate social responsibility", available at: <https://www.kernel.ua/ua/sustainable-development/> (Accessed 29 Nov 2020).

10. The official site of The Metinvest Group (2019), "Man and steel. Sustainable Development Report. 2017—2018", available at: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports> (Accessed 29 Nov 2020).

11. The official site of The Metinvest Group (2020), "Sustainable Development Report 2019", available at: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports> (Accessed 10 Dec 2020).

12. The official site of The Metinvest Group (2020), "Metinvest. 1H 2020 Results. September 2020", available at: www.metinvestholding.com (Accessed 10 Dec 2020).

13. Statistical collection (2020), "The environment of Ukraine 2019", available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/Dovk_19.pdf (Accessed 15 Dec 2020).

14. The official site of The Metinvest Group (2017), "More than steel. Social report. 2015-2016", available at: <https://metinvestholding.com/ru/responsibility/socialreports> (Accessed 15 Dec 2020).

Стаття надійшла до редакції 25.12.2020 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73